

Til lovforslag nr. L 89. Betænkning afgivet af retsudvalget den 20. maj 1980

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov

(Pornografiske billeder af børn)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Desuden har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Lone Backe,

Fællesaktionen for et menneskeværdigt miljø og

P-Gruppen.

Justitsministeren og forskellige mindretal har stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (venstres, det konservative folkepartis og fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren og de af mindretallet under nr. 4 og 5 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) vender sig mod enhver udbytning og ethvert misbrug af børn, derfor også mod anvendelse af børn i fremstilling af pornografiske billeder.

Mindretallet mener imidlertid ikke, at det foreliggende lovforslag vil være noget effektivt middel til at nedsætte det misbrug af børn i spekulationsøjemed, der i øjeblikket finder sted.

Forslaget vil vende sig mod brugeren af børneporno, og denne adskiller sig efter mindretallets opfattelse ikke fra brug af anden form for porno. Det vil ikke ramme dem, der er forbyrderne, nemlig dem, der står for fremstillingen af det pornografiske materiale.

På denne baggrund kan mindretallet ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Et *fjerde mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse*, idet det udtaler:

Hele den radikale folketingsgruppe deler ønsket om at bekæmpe børneporno, fordi det indebærer overgreb mod børn.

Men der er i gruppen delte meninger om det hensigtsmæssige i at gennemføre dette lovforslag.

Et mindretal vil stemme for lovforslaget, idet det lægger vægt på straffelovrådets bemærkning: »Rådet vil dog ikke afvise, at det kan være berettiget at lægge hovedvægten på hensynet til beskyttelse af børn....« Men gruppens flertal vil stemme imod.

Flertallet lægger vægt på en anden udtalelse af straffelovrådet.

Rådet går ud fra, at udgangspunkt i vurdering af forslaget må være ønsket om at modvirke misbrug af børn og siger derefter:

»Flere forhold er dog egnede til at bevirke nogen tvivl om, hvorvidt denne ændring er påkrævet og vil have overvejende gavnlige virkninger«.

Dommerforeningens mening om, at »for-slaget utvivlsomt vil rejse en lang række afgrænsningsproblemer, og at det forekommer at gå meget vidt«, ligger også på linie med flertallets indstilling. 5 af advokatrådets 12

medlemmer finder da heller ikke at kunne anbefale lovforslagets gennemførelse, ligesom 3 af de 6 medlemmer i dommerfuldmægtigforeningens bestyrelse går direkte imod forslaget.

Om lektor i kriminologi Berl Kutchinskys frygt for, at kriminaliseringen af det erhvervsmæssige salg vil bevirke en optrapning af salg og fremstilling af børneporno samt øget seksualkriminalitet over for just de børn, man ønsker at beskytte, er berettiget, kan naturligvis diskuteres, men kan heller ikke overbevisende tilbagevises.

Et *femte mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren under nr. 6 og de af mindretallene under nr. 1, 3, 4 og 5 stillede ændringsforslag.

Et *sjette mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) kan tiltræde de af justitsministeren stillede ændringsforslag, men vil i øvrigt redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (Poul H. Møller (KrF)):

1) I den foreslåede affattelse af § 235 ændres »fotografier« til: »fotografier, tegninger, film, videobånd eller lignende«.

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Udvalget med undtagelse af Ebba Strange (SF) og Poul H. Møller (KrF)):

2) I den foreslåede affattelse af § 235 ændres »fotografier« til: »fotografier, film eller lignende«.

Af *mindretallet under nr. 1*:

3) I den foreslåede affattelse af § 235 ændres »af børn« til: »med modeller under 18 år«.

Af et *mindretal* (Bjørn Elmquist (V), Nathalie Lind (V), Annelise Gotfredsen (KF), Hagen Hagensen (KF), Kjærulff-Schmidt (FP), Pilgaard Andersen (FP) og Poul H. Møller (KrF)):

4) I den foreslåede affattelse af § 235 ind sættes efter bøde: », hæfte eller fængsel indtil 6 måneder«.

Til § 2

5) Paragraffen udgår.

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 3

6) I paragraffen ændres »1. april 1980« til: »1. juli 1980«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Kristeligt folkeparti ønsker loven tydeliggjort ved, at ordet »tegninger« medtages, således at også tegneserier bliver omfattet af den. For tydeliggørelsens skyld mener vi også, videobånd bør medtages.

Til nr. 2

Som anført i straffelovrådets udtalelse af 10. oktober 1979 pkt. 5.3. forudsætter rådet, at udtrykket »fotografier« også omfatter film, fjernsynsbilleder, videobånd samt andre lignende fremstillingsmetoder. På baggrund af drøftelserne af lovforslaget i folketingets retsudvalg har justitsministeriet imidlertid fundet det hensigtsmæssigt, at det i selve lovteksten præciseres, at ikke blot børnepornografiske fotografier, men også film m. v. er omfattet af det foreslåede forbud mod erhvervsmæssig udbredelse m. v.

Ændringsforslaget tilsigter alene en tydeliggørelse af, at også film, fjernsynsbilleder og videobånd samt billeder, der er fremstillet ved anvendelse af lignende tekniske metoder, er omfattet af lovforslaget.

Til nr. 3

Kristeligt folkeparti finder, at loven vil have et for ubestemt indhold og vil skabe nogen retsikkerhed, såfremt der ikke er fastsat en objektiv aldersgrænse i den. Derfor bør der i loven fastsættes en aldersgrænse på 18 år.

Til nr. 4

Der henvises til, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at rigsadvokaten, statsadvokaten i København samt politidirektøren i København foreslår en strafferamme med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Endvidere har Københavns byret udtalt, at strafferammen af generalpræventive grunde som udgangspunkt bør være fængsel indtil 6 måneder, dog at der bør være adgang til at idømme bøde eller hæfte ved udbredelse i mindre omfang. Endelig fremfører i et høringsvar den under kulturministeriet nedsatte arbejdsgruppe om børn og kultur, at repressalier i form af bøde (og – for-

modentlig – kun i gentagelsestilfælde i form af hæftestraf) næppe i tilstrækkelig grad vil være i stand til at bremse omsætningen, idet der på et sort marked vil være betydelige gevinster at hente.

Til nr. 5

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 6

Af tidsmæssige grunde foreslås, at loven først træder i kraft den 1. juli 1980.

Karen Dahlerup Andersen (S) Ole Espersen (S) fmd. Hans Jørgen Jensen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) Winnie Møller (S) Otto Mørch (S) Jimmy Stahr (S)

Bernhard Baunsgaard (RV) Bjørn Elmquist (V) Nathalie Lind (V)

Hagen Hagensen (KF) nfmd. Annelise Gotfredsen (KF) Poul H. Møller (KrF)

Ebba Strange (SF) Lis Starcke (DR) Kjærulff-Schmidt (FP) Pilgaard Andersen (FP)

Partierne CD og VS var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.